

Nr 428.

Av herr **Carlsson, Olof, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om nöjesskatt.

I det i Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen nr 344 framlagda förslaget till förordning om nöjesskatt föreskrives, att för nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde, skall erläggas en särskild avgift, som benämnes nöjesskatt. Bland de i 3 § av förslaget omnämnda nöjestillställningar, vilka med förordningen skulle avses, upptages »uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik så ock i yrkesskicklighet eller eljest i skicklighet av visst slag». Departementschefen omnämner (s. 33 i propositionen) »frågesports-, bridge- eller schacktävlan och trolleriföreställning» såsom exempel på uppvisning eller tävling i skicklighet av visst slag och har härmed uttalat, att vid sådana tillställningar nöjesskatt bör utgå.

I motiven till nöjesskatteförordningen av år 1919 har uttalats, att nöjesskatt bör omfatta tillställningar, i vilka nöjes- eller förströelsemomentet är det *enda* eller åtminstone det *huvudsakliga*. I motiven till 1940 års förordning förekommer icke någon förändring i denna allmänna definition. 1944 års nöjesskatteutredning uttalar i sin till propositionen fogade promemoria, att de nöjen, som enligt nuvarande bestämmelser och därå grundad praxis äro skattepliktiga, böra även i fortsättningen i princip drabbas av nöjesskatt, men att — enär uppräkningsen i 1940 års förordning synes föråldrad — utredningsmännen omarbetat uppräkningsen och därvid använt uttryckssätt, som mera motsvara de nuvarande nöjesformerna och samtidigt äro så allmängiltiga, att de böra kunna stå sig längre än de hittillsvarande. Utredningsmännen förklara, att deras förslag endast i ringa mån innebär beskattningens utsträckning till nya områden, men tillägga, att då man eftersträvat en rationell gränsdragning, har det syntts önskvärt att medtaga vissa tillställningar, *vid vilka förströelsemomentet är mera framträdande* men vilka icke ansetts ingå i någon av de i författningen nu uppräknade nöjesformerna. Vidare säges i promemorian, att under de senaste åren olika slag av uppvisningar eller tävlingar, som icke avse sport eller idrott, blivit allt vanligare, och såsom exempel anföras frågesporttävlan och bridgetävlan samt uppvisning eller tävling avseende viss yrkesskicklighet, och ha utredningsmännen funnit det principiellt riktigast att alla dylika slag av uppvisningar och tävlingar i detta avseende likställas och således drabbas av nöjesskatt. På detta utredningsmännens uttalande torde departementschefen ha grundat den ovan citerade kommentaren till

det i propositionen något omformulerade förslaget, enligt vilken bland annat *schacktävlan* ansetts böra betraktas såsom skattepliktig nöjeställning.

Undertecknade hålla emellertid före, att schacktävlingar icke böra anses såsom föremål för nöjesbeskattning, vilken uppfattning torde överensstämma med nu gällande nöjesskatteförordning. Då man med det nu framlagda förslaget icke lär ha avsett — och ej heller bör ha avsett — att ändra den för all nöjesbeskattning grundläggande principen, att skatten endast skall drabba tillställningar, vid vilka nöjes- eller förströelsemomentet är det enda eller åtminstone det huvudsakliga, finnes icke något skäl att i och genom den av departementschefen uttalade tolkningen av det nya förslaget införa en ändring i fråga om schacktävlingars bedömande ur nöjesskattensynpunkt.

Med anknytning till det sålunda anförda vilja vi i första hand uttala, att det torde vara omöjligt hävda, att det *enda* momentet vid rena schacktillställningar är nöje eller förströelse. Enligt vår bestämda mening är fastmer uppenbart, att vid sådana tillställningar det enda eller åtminstone det *huvudsakliga* momentet är en rent intellektuell njutning i oupplöslig förening med varje schackintresserad åskådares önskan att samtidigt vinna nya eller fördjupade insikter i spelet. Det är för övrigt här man möter några av de för schacktillställningar rent säregna kvalifikationerna. I motsats mot alla »nöjeställningar» i detta ords vidaste bemärkelse rikta sig schacktillställningarna nämligen icke till allmänheten i egentlig mening utan praktiskt taget endast till sådana personer, som själva äro eller önska bliva utövare av den konst, som utgör tillställningens föremål. Det ojämförliga flertalet åskådare äro själva medlemmar i den anordnande eller någon annan schacksammanslutning, och beträffande övriga åskådare ha tillställningarna såtillvida ett klart propagandainnehåll, att arrangörerna givetvis hoppas och åsyfta, att åskådarnas intresse för spelet skall genom besök å dylika tillställningar stärkas och fördjupas och till äventyrs taga sig uttryck i medlemskap i någon schackorganisation eller i annan form av aktivt stöd åt det svenska schacklivet.

Det bör i sistnämnda sammanhang understrykas, att det svenska schacklivet är organiserat genom ett landsförbund, som är grundat å distriktsförbund, vilka i sin tur utgöra sammanslutningar av schackklubbar. De medlemsavgifter, som i klubbarna och genom klubbarna till förbunden kunna uttagas av de aktiva klubbmedlemmarna, äro på grund av flertalet medlemmars ekonomiska förhållanden (det helt övervägande flertalet medlemmar äro kroppsarbetare eller ungdomar tillhörande arbetarklassen) ytterst obetydliga, och hela den svenska schackorganisationen är därför i sin verksamhet, som med fog torde kunna betecknas samhällsnyttig, beroende av frivilliga bidrag från enskilda schackvänner samt av det oegen-

nyttiga, oavlönade arbete som utföres i förbundens och klubbarnas styrelser samt av tävlingsledare och andra funktionärer. Schackverksamheten i landet är en uteslutande av idealitet uppburen rörelse, som i vårt samhälle kommit att få en allt större betydelse, särskilt för ungdomen på grund av den fostrande och karaktärsdanande innebörd, som spelets utövande sedan ålder visat sig äga och som gör det i hög grad lämpat till fritidssysselsättning. Det kan därför sägas, att av de många schackklubbarna bedriven verksamhet på sitt sätt är samhällsgagnelig. Ur dessa synpunkter är det så mycket beklagligare, om de för schackentusiaster men ej för en större allmänhet avsedda tillställningar, genom vilka klubbarna söka täckning för bland annat betungande lokalkostnader, skulle beläggas med nöjesskatt.

I åtskilliga andra länder åtnjuta schackorganisationerna ekonomiskt stöd från statligt eller kommunalt håll; detta givetvis enär man erkänner schackspelets socialt nyttiga karaktär. I Sverige har sådant stöd förekommit vid enstaka tillfällen — såsom då det gällt svenskt värdschap vid världschackförbundets tävling i Stockholm år 1937 eller svenskt nationellt deltagande i lagtävlingar utomlands — varigenom måste anses att de svenska statsmakterna i princip godtagit den schackliga propagandan och därmed schackspelet såsom förtjänt av offentligt stöd. Det är att antaga, att de svenska schackorganisationerna, vilkas mångåriga arbete resulterat i schackspelets popularisering såväl inom som utom de anslutna klubbarna, med förväntan se fram emot en tid, då de statliga och kommunala myndigheterna i detta land skola finna sig böra lämna regelbundna bidrag till arbetets fortsättande och utveckling. Att i ett sådant läge i stället införa beskattning av de blygsamma tillställningar, vid vilka klubbar och förbund äro i tillfälle att genom upptagande av avgift i någon mån lätta sina ekonomiska bekymmer, vore icke blott stridande mot sociala intressen utan skulle tillika vara en orättvis åtgärd gentemot det oegennyttiga arbete, som på det schackliga området här i landet utförts.

Med hänvisning till förestående hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 344 med förslag till förordning om nöjesskatt måtte uttala, att med nöjestillställning i förordningens mening icke skall avses tävling i schack.

Stockholm den 2 november 1945.

Olof Carlsson.

C. P. Wahlmark.

G. Branting.